

aktivni vojaki. Dospelo je tudi ameriško, domače vojno brodogradništvo, in teden pred prvo Japonsko vojno brodogradništvo je prišlo dva dni pred razstavo. Prav gostoljubno sprejeti od Amerikancev; z vsake boje je zagrnelo v pozdrav 13 kanonskih strel. Pri prvem japonskem strelu iz topa so sneli svojo zastavo in razobesili ameriško zastavo, da so še podloženi Ameriki. Drugi so paradirali po mestu, kjer so burne ovacije privedle. Prvega junija pa so se podali k mestu na „Exposition Grand“. Dovoljeno je bilo, da japonske ladje japonske, torej mi je možno in lahko rečem, da sem bil osebnih ladjah, katere sta pošiljali smrtonosne na Japonec, končno pa sta postali japonske last. Prva ladja „Warjag“ (tako se je imenovala pod Rusom) nosi sedaj japonsko ime „Bajan“, drugi parnik „Bajan“, tega so Rusi pred Port-Arturjem potopili, pozneje so ga dvignili, temeljito popravili; sedaj je za vojsko sposoben, nosi ime „Aso“. Ne da bi hvalil Japonec, ali smelo rečem, da je izobražen in v mirnega značaja. Če ravno naš patrijotični modrijani črnosukneži napajo „divjake“, „brezverce“ itd., jaz pa da v nasprotju verskega mišljenja, nima prav nič opraviti in da ravno tisti, ki se jih navdušuje za vero in za „majko Slavijo“, za srbske tatove itd. je najbolj podvignjen. Na ladji „Warjag“ (Soja) sva prišla v govor z japonskim oficirjem, kateri je dokaj nemško govoril. Med različnim mi je prave se najbolj zanima za nemški jezik, v se je pogovor zasukal na angleško, ali je bil zopet v nemščini nazaj; iz tega sem mal, da mu je ljubši nemški nego angleški, sicer pa tudi ni bil dobro zmožen angleškega jezika. Ravgovarjala sva se pozno v noč, kar bi rekel že kedaj poznana prijateljica, sva se težkega srca in prav prijateljsko vročil mi je tudi svojo vizitnico z imenom, da bi si pisala kot prijatelj; tu sem mal vso krepkost in energijo teh ljudi. Tukaj so, dragi rojaki, slovenski kmetje v stari vinici, koliko važnega pomena da je znanje drugega jezika; če se ga rumeni narod s takim znanjem uči, kaj bi se ga ne Vi, ker ga obhodno potrebujete?! Posnemajte Japonca v daljni Aziji! Ne strašite se zdražbarjev v suknjah; oni se bojo nemškega jezika od Vas, kakor jud konkurenta. Končno polijam vse rojake naprednega mišljenja v domovini! A. Wershnig, Nev Home Maynard, Seattle Wash, N. A.

vojaški „urlaub“ za žetev.

Kakor znano, dovoljuje se začasa žetve vojaški „urlaub“. Ker nam prihaja v tem oziru vprašanj, ponavljamo poglavitne tozadevne pogoje še enkrat.

Res je, da mora vojaška oblast pri podelitvi dopusta se ozirati na obnašanje vojakov. Če se ne dovoli dopuste v kraje, kjer vladajo hujše bolezni. Ali drugače mora vojaška oblast ta dopust dovoliti, kajti to je pravica vojakov. Kakor dopušta to vojaška služba, dovoli dopust za žetev žita, koruze in mrve, za trgatve itd. Takšni dopust traja v splošni tedne. Vsi kmetijski sinovi, ki dobijo ta dopust, naj v tem času tudi res delajo. Kajti preiskuje stvar in vsak posamezni lenuh in neuporaben je splošnosti.

Ni treba, da bi napravili stariši ali sorodniki posebno prošnjo za dosego takega dopusta, ki prosi lahko sam pri raportu. Stariši pa naj le popisati vprašalno polo in jo po županu glavarstvu poslati. To polo ni treba kotirati in tudi ne podpisati. Takšna pola izgleda tako-le:

Vprašalna pola k prošnji Jožefa Kramerja, službenika pri 84. infanterijskem polku v Kremnu za žetno do 15. julija do 15. avgusta 1909.

1. Stanovniški sorodnikov prosečega:

Johan Kramer v Pesjivesi.

2. Ime, starost in poklic tistih (pri otrokih le številna starost), sorodne razmere.

Ime: Joh. Kramer, 60 let star; mati: Ana 58 let, ima obadva bolechna; dve hčeri v starosti 14 in 16 let in sin v starosti 16 let.

3. Ali je prosilec za dopust pred vstopom v vojsko s temi sorodniki živeli?

Ja.

4. Površina in katastralni čisti dohodek posesti, označenje parcel po njih vrsti.

12 hektarjev njive, 3 hektarje travnika, 1 hektar vinograda. Dohodek 83 K 44 h.

5. Premoženske razmere.

Brez premoženja.

6. Število moških in ženskih poslov.

1 hlapec, 19 let star.

To polo naj torej domači župan glavarstvu vpošlje, vojak pa naj pri raportu „urlaub“ zahteva. Vsa nadaljna pojasnila dajemo radovoljno!

Novice.

Redakter Linhart — zopet oproščen. Prvaki so vpriporili zdaj pravcato gonjo proti uredniku Karl Linhartu. Najprej so poskušali s famoznimi „popravki“ po § 19 in skušali s tem otročji počenjanjem trditve našega lista ovreči. Bilo je to smešno počenjanje, kajti vsak pametni človek ve že danes, da je tako popravljanje skozinskozi ničvedno. Poleg tega prvaki poslanci, doktorji in duhovniki niti takih „popravkov“ v zmislu postavbe pisati ne znajo. Tako sta n. p. prvaška dohtarja Brumen in Rosina večkrat v javnosti dokazala, da ne znata tega. Dekla v našem uredništvu ju je tudi povabila, naj prideta v pisarno, da jima postavbe razloži. Mislimo, da je pač dovolj, ako se naša dekla tako daleč poniža, da hoče dvema v tem oziru nevednoma juristoma panslaviistične stranke pomagati. Ali prvaki dohtarji niso hoteli tej ponudbi ustreči. Zato so raje plačali različne stroške pri sodnijskih razpravah in so — molčali. Potem so pa prvaki pričeli tožariti. Posebno značilna je bila v tem oziru tožba veleučnega odrešenika koroških Slovencev, dr. Jankota Brejca, ki je predpreteklo soboto tako znamenito pred mariborskimi porotniki pogorel. Mož se je tako lepo blamiral, da ima človek res veselje. Takih blamaž je politični svet naših dežel malo doživel. Vemo sicer, da ima dr. Brejce precej denarja; ali vkljub temu mu ne bode posebno prijetno, da mora plačati za svojo neumno tožbarijo par tisočakov kron... Pravijo, da gre osel samo enkrat na led. Zdi se nam pa, da storijo prvaki to večkrat. Ptujski minorit „oče“ Vavpotič je bil Brejcu nevošljiv za njegovo blamažo in zato je šel istotako k sodniku ter je urednika Linharta zatožil. Stvar je sledeča: V „Štajercu“ je bil objavljen večji članek, v katerem se je temu politikujočemu duhovniku razne stvari očitalo, katere bi duhovnik, namreč pravi, čisti duhovnik katoliške vere, ne smel storiti. Zlasti se mu je očitalo, da se ne drži posebno natanko predpisov celibata (spolne čistosti) in da ima posebno veselje nad testamenti. Na vsa ta očitanja je debeli „oče“ minorit Vavpotič molčal. Pač pa je našel v članku besedo, ki se mu je zdelala žaljiva in ki se tiče njegovega debelega trebuha. In zaradi te besede je Vavpotič tožil. Na vsa druga resnična očitanja, tikoča se njegovih „razmer“ in deviške njegove čistosti, držal je ta tonzurirani gospod svoj jezik. Le eno besedo je tožil. Ali — tožil jo je po napačnem paragrafu in tega tudi njegov odvetnik, dr. Rosina, ni razumel. In tako je Vavpotič s svojim prvakiškim advokatom pogorel. Vršila se je namreč v soboto, 26. junija v Mariboru razprava proti našemu uredniku in pri tej obravnavi je bil g. Linhart takoj popolnoma oproščen, „oče“ minorit in celibatar Vavpotič pa mora plačati vse stroške... Pač žalostno za — prvake. Tekom 4 tednov je bil urednik Linhart trikrat tožen (dr. Brumen, dr. Brejce in Vavpotič) in istotako trikrat oproščen. Radovedni smo le, koliko časa bode še ta prvaška gonja proti našemu „Štajercu“, odnosno uredniku Linhartu trajala. Kajti — končno bi znala tudi nam potrpečljivost počiti in potem bi tudi mi poskusili svojo srečo pred sodiščem. Kajti to nam mora tudi največji sovražnik priznati, da je surovi in osebnih bojedino plod prvakiške hujskajoče politike, ki hoče ljudstvo le podivjati, ne pa izobraziti. Urednik Linhart se teh bedastih tožb ne boji in bode i zanaprej svojo dolžnost za ljudski blagor storil.

Težba dr. Brejca — Linhart. Kakor smo že v zadnji številki natančno poročali, bil je naš urednik Linhart v tožbi, katero je naperil celovski dr. Brejce proti njemu, popolnoma oproščen. Klerikalni listi pa opirajo zdaj dr. Brejca, češ da se je pred sodnijo dokazalo, da se po „Slo-

venskemu narodu“ očitani dogodek faktično ni izvršil in da je dr. Brejce torej čist kakor novo padli sneg... No, počasi, gospoda! Pravzaprav se ni pred sodnijo prav nič dokazalo. Kakšni so Brejčevi dokazi? Urednik „Slovenskega naroda“ Noll, kateri je brzkone dotično vest spisal, je umrl. Takrat je slovesno izjavil, da ima dokazila v rokah in da bode to pred sodiščem povedal. Brejce takrat Nollja ni tožil. Šele v času, ko je bil Noll že mrtev, je dobil Brejce korajžo. Dotični dogodek se je po Nolljevi trditvi „tam pri mitnici na Trzaški cesti“ zgodil. Gotovo je, da je torej dogodek takratni mitničar „Narodu“ vposlal. Ta mitničar je zdaj tudi že mrtev in — Brejce je korajžen. Kakor se vidi, so Brejčevi dokazi prav klavni. Njegov prijatelj Vencajz, ki je oče njegove žene, ne more posebno kot priča veljati. Kajti njemu je „Narod“ 1. 1901 isto očital kakor Brejcu in tudi on se takrat ni upal tožiti. V splošnem rečeno, je torej stvar sledeča: cela zadeva napravi vtis, kakor da bi se bil dotični slučaj takrat res dogodil, čeprav se danes vsled smrti Nollja in mitničarja ne da več dokazati, zlasti ker sta tudi šefa „Naroda“ dr. Tavčar in Malovrh ves spomin izgubila. Nam je čisto vse eno, ali se je dotični slučaj dogodil ali ne. Mi tudi ne trdimo ne eno in ne drugo. Ali popolnoma napačna je trditev klerikalnih listov, kot da bi ta proces Brejčev nedolžnost dokazal. O Brejčevi nedolžnosti imajo ljudje svoje posebne nazore.

Prvaško resnicoljubje. V tožbi Linhart-dr. Brejca izpovedal je tudi glavni urednik „Slovenskega naroda“ Miroslav Malovrh. Drugače nas njegova izpovedba ne zanima posebno. Le nekaj treba opomniti in zapomniti. Malovrh je rekel glede Brejcu očitane zadeve približno to-le: Spominjam se, da je bila 1. 1901 dotična vest v „Slov. narodu“ objavljena. Ali bil je takrat ravno deželno-zborski volilni boj in v takih časih se stvari ne vzamejo posebno natanke... Z drugimi besedami povedano: Prvaki priznajo sami skozi usta svojega najnadarnejšega žurnalista, da v časih volitev hote in nalašč lažejo, da jim je takrat „wurst“, ali je kakšna novica resnična ali ne. To je pač čudna žurnalistična moralika. Nam se skoraj gnusi... Sicer pa zdaj razumemo razna nesramna očitanja prvakiških listov. Tem ljudem je ravno laž dovoljeno sredstvo v političnem boju.

Razžaljeni panslavisti. Kakor smo že poročali, napadajo prvaki listi cesarja Franc Jožefa I. prav hudo, ker je ta iz lastnega žepa podaril 20.000 K za zgradbo nemškega gledališča v Ljubljani. Prvaki so pravzaprav v svoji jezi otročji in smešni. Kajti to je pač smešno, ako pričakujejo razni časnikarski kaliji, da jih bode cesar vprašal, kaj da naj s svojim lastnim denarjem stori. Da bi še očitneje in izdatneje proti cesarju hujskali, izdala je prvaška „učiteljska tiskarna“ v Ljubljani razglednice, na katerih je bilo poleg znaka Ciril in Metode družbe napisano: „Za nemško gledališče 20.000 — za slovenske kulturne namene 00000.“ Te razglednice je vlada vendarle konfiscirala in je pričela zasledovati krivce zaradi § 63 (razžaljenje veličanstva). Bodemo videli, kaj bode sodnijska preiskava dognala. Vsekakor vidijo naši čitatelji zdaj vedno bolj javno, kam jih vodi zagrižena prvaška politika.

Resnico govoril je v državni zbornici novo izvoljeni napredni poslanec Wastian. Slovenski klerikalec dr. Krek je namreč stavil slovensko politikujočo duhovščino v eno vrsto z velikim memskim pesnikom Ottokarjem Kernstock. Kakor znano, je Kernstock tudi duhovnik, pa vzorni duhovnik, ki ne izrablja cerkve v politične namene. Iz tega stališča je tudi Wastian kranjskemu Kreku odgovoril. Wastian je dejal m. dr.: Slovenska duhovščina moti hote in neprenehoma dobro sporazumljenje, v katerem je do slej slovensko in nemško prebivalstvo živelo. Nadalje se obrača Wastian proti trditvi dr. Kreka, kakor da bi bili slovenski (politični) duhovniki sami golobčki. Posl. Einspinner zakliče: Korošec, kje si? Posl. Wastian nadaljuje: Iz vsega postopanja, ki je zbornici itak znano, se kaže ravno nasprotno. — Treba je bilo, da enkrat en pogumni poslanec razkrinka tisto klerikalno strujo, ki napravi iz duhovnikov — politične farje.